

Macedonsko bojišče.

Severno od Bitolja ter ob reki Crni hudi, toda brezuspešni navali Sarraiove armade na bolgarske postojanke. Samo ob reki Crni so Bolgari do sedaj odbili čez 60 sovražnih napadov. Svicarski listi poročajo, da je srbski kralj Peter s svojo vlado dospel v Bitolj. Uradno še pa ta vest ni potrjena.

Tedenske novice.

Vesele božične praznike želimo vsem prijateljem našega lista. Pridobivajte nam novih naročnikov!

Cesar in naš škof. Ko so bili avstrijski škofje dne 1. dec. pri cesarju v avdienci, je cesar nagovoril tudi mariborskega knezoškofa ter ga vprašal po razmerah v škofiji in po številu vojnih kuratov iz naše škofije, ki je, kakor znano, v celi Avstriji največja. Nobena škofija ni poslala toliko duhovnikov na bojno polje kot naša. Ko je zanesla govorica med cesarjem in škofom tudi na naš 47. pešpolk, ki ima svoj kader v Mariboru, je rekel cesar: Domači pešpolk v Mariboru, to je junaški pešpolk.

Cesarica Cita izredno prijazna in živahna gospa. Vojvodska rodbina Parma, iz katere izhaja naša nova cesarica, ima v Brunneeu in Weinburgu pri Cmureku velika posestva. Del rodbine Parma vedno stanuje na gradu Brunneeu ali v Weinburgu. Sedanja cesarica Cita je ob počitnicah več let stalno zahajala v Brunneeu in od tam večkrat tudi na številna vinogradna vojvodska posestva v Slovenskih goricah. Princesinja Cita, tako se nam pripoveduje, je bila izredno ljubka prikazen. Vitka kot jelka, vedno smenljajočega obraza, prijazna in radodarna do skrajnosti, je rada govorila in se šalila s prostimi slovenskimi viničarji in viničarkami ter se igrala z bosonogimi otroci ter jim delila raznih igrač in slaščic. Kdor je občeval s princesinjo Cito, ne more prehaliti njene ljubeznivosti in živahnosti.

Cesar Franc Jožef za invalide. Cesar Franc Jožef je v svoji oporoki zapustil ranjenecem, invalidom ter vdovam in sirotam padlih vojakov iz svojega zasebnega premoženja 60 milijonov K.

Duhovniška vest. Č. g. Štefan Pivec, župnik v Podčetrniku, je dobil župnijo Vuzenica ob koroški železnici.

Č. g. Peter Jurak, vojni kurat v Gradcu je t dni ošel na bojišče.

Božične ustanove za vdove in sirote padlih. Č. kr. okrajna glavarstva so poslala občinam sledeče dopise: Z odlokom vojnega ministrstva št. 87551-16, se razpisuje božična ustanova c. in kr. 2. armade. Pravico do te ustanove imajo: Vdove ali sirote brez očetov in matere po vojakih c. in kr. vojske, obeh deželnih bramb in orožništva ter c. in kr. ogrske črne vojske, kojih soprogi oziroma očetje so v vojni 1914-16 padli pred sovražnikom ali umrli vsled ranjenja. Prednost imajo one, kojih očetje (soprogi), so se udeležili vojne pri 2. armadi. Ustanova je enkratna, znaša za vdove 400, za sirote 200 K. Občinskim predstojništvom se naroča, da to takoj razglasi na v kraju navadni način in da slučajne prošnje in takoj predložijo okrajnemu glavarstvu. Prošnji je priložiti naslednje priloge: Spričevalo o ubožnosti, mrtvaški list soproga ali obeh staršev sirote, dokaz pri katerem vojaškem krdelu in v kateri razvrstitvi da je služil soprogo oziroma oče sirote (če bi ne bilo mogoče dokazati zadnje navedene listine, tedaj jo bode priskrbelo poveljstvo dopolnitvenega okraja v Mariboru). — Vdove in sirote naj te prošnje takoj vložijo pri svoji občini. Škoda je, da se tako važni odloki pošljejo občinam še le nekaj dni pred uradno določenim rokom.

Nova prebranja. Hrvatski listi poročajo: Ogrsko domobransko ministrstvo je odredilo, da se morajo vsi črnovojniški obvezanci od 18. do 50. leta, ki so bili pri dosedanjih prebiranjih spoznani za nesposobne, podvržiti novemu prebiranju. Tisti, ki bodo spoznani za sposobne, bodo zaposleni samo v etapni službi. — Kolikor smo poučeni, se bodo vršila nova prebiranja 18-50letnih črnovojnikov tudi pri nas v Avstriji in sicer najbrž meseca februarja. Ali se bodo za sposobne spoznani vporabili res le v etapni službi, nam pa še ni znano.

Prebivalstvu Štajerske! Cesarski namestnik grof Clary nam je poslal sledeči oklic: Svetovnozdovinski dogodki so se dogodili, odkar je razpisano V vojno posojilo. Zmagovita krđela zaveznikov so porazila rusko-rumunske armade ter vkorakale v Bukarešto in zasedle več kot polovico Rumunije. Za nas tako ugodno stanje vojnega položaja in gospodarsko okrepljenje, katerega smo deležni po porazu Rumunije, so omogočili nam in našim zvestim zaveznikom; da ponudimo, svesti si svoje moči, sovražnikom pričetek mirovnih razprav. Na boj oboroženi, a na mir pripravljeni zremo z mirno zavestjo, ki jo nam narekuje naše dobro pravo, bodočnosti nasproti. Slavnim vspohom na rumunskih bojiščih se vredno

pridružuje v zaledju izvojevana zmaga našega V. vojnega posojila. Vsled mnogostranske želje je dovolil finančni minister, da se do nadaljnjega sme sprejemati podpisanja na V. vojno posojilo tudi po 16. decembru. Stajerci, porabite priliko, ki se vam s tem nudi, da se z ozirom na junaštvo in požrtvovalni pogum naših sinov in bratov na bojnem polju vspeh V. vojnega posojila z vsemi močmi še zviša. — Na Najvišjem mestu se napredovanje podpisovanj zasleduje z živim zanimanjem in Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo, naš najmilostljivejši cesar, je izvolil izraziti pričakovanje, da bodo porabili visoki in nizki, meščani in kmetje, dobo, ki je za podpisovanje še na razpolago, za to, da bo postal vspeh V. vojnega posojila primeren naši moči in našemu trdnemu zaupanju. Tudi nam vsem sveti spomin na ljubljene cesarja Franca Jožefa mora ravnotako kakor pridne na bojišču tudi nas doma vzbuditi do najvišjega delovanja. Štajerska je bila v požrtvovalnem in radovoljnem podporanju ožugane domovine na bojnem polju kakor tudi doma vedno v prvih vrstah, tukaj se pa ne zahteva nikake žrtve, kajti vsak, ki posodi državi svoj denar, dobi vrnjeno posojeno z obilnimi obrestmi. Ni tedaj le dolžnost, temveč lastna korist vsakega posameznika, da se odzove na klic države za podpisovanje vojnega posojila. Pozivam tedaj vnovič prebivalstvo Štajerske, da da premoženje in dohodke, kolikor največ more, domovini na razpolago s podpisovanjem V. vojnega posojila.

Nov predsednik okrožnega sodišča v Mariboru. Za predsednika mariborskega okrožnega sodišča je imenovan višjesodni svetnik višje deželne sodnije v Gradcu dr. Franc Kočevar pl. Koudenheim. Nov predsednik je rojen leta 1864 in je služboval kakor predstojnik okrajne sodnije v Celju in višjesodni svetnik v Ljubljani.

Deželni odbor štajerski se bo poklonil presvitlemu cesarju z udanostno izjavo za štajersko prebivalstvo najbrže za sredi meseca januarja.

Razpuščen občinski odbor. Občinski odbor občine Plac pri Svecini je vli-da razpuščen, ker mu je za redne seje manjkalo sklepčnosti. Večina odbornikov je namreč pri vojakih. Za vladnega komisarja je imenovan dosedanja župan Akizij Menhart.

Zvišanje podpor za begunce. Notranje ministrstvo je zvišalo podpore za begunce, ki žive po raznih občinah, dnevno za osebo od 1 K na 1 K 50 v. Ako pa šteje begunska obitelj več kakor pet oseb, ostane v veljavi dosedanja podpora po 1 K za vsako osebo.

Za begunce z vzhoda in juga. Nedeljska „N. Freie Presse“ objavlja, da je za begunce z vzhoda nabrala 3.104.427 K, za begunce z juga pa 62.623 K. Za oskrbo vojnih konj in psov je nabrala „N. F. Presse“ 10.770 K.

Vprašanje iz ljutomerskega okraja. Na prošnjo naše davkarije so posamezni občinski predstojniki prostovoljno prevzeli izplačevanje vzdrževalnih prispevkov po zakonu iz leta 1912. S tem imajo seveda župani veliko potov, stroškov in zamude časa, zlasti ker davkarije izplačajo skupni znesek v velikem denarju in si morajo potrebni drobiž za posamezne stranke sami preskrbeti. S tem razbremenijo davkarijo in prihranijo posameznikom večsini daljni pot v Ljutomer. Ali se more občinske predstojnike siliti k temu, da naj prevzamejo tako izplačevanje podpor popolnoma zastopaj, brez vsake odškodnine? — Odgovor: Gotovo ne spada to delo v prenešeni delokrog županov in župani naj zahtevajo od okrajnih glavarstev, oziroma davkarij, primerno odškodnino za delo. Sami pa si visokosti odškodnine ne smejo nastaviti.

Pošiljanje poštnih zavojev vojnim vjetnikom ustavljeno. Poštno raynatejstvo za Štajersko naznanja, da je od sedaj naprej do 25. decembra 1916 ustavljeno pošiljanje zasebnih poštnih zavojev in vzorcev blaga vojakom, ki se nahajajo v vjetništvu sovražnih držav.

Poštnina za božične in novoletne razglednice. Ker je sedaj vsled novih poštnih določb zvišana poštnina za razglednice od 5 na 10 vinarjev, se sme opremiti vsaka razglednica z znamko po 3 vinarje, ako na razglednico razven naslova ne napišeš več kakor pet besedi z naslovom vred in še podpis.

Svarilo zaradi vojnih vjetnikov. Štajersko cesarsko namestništvo razglasi: Ker se v zadnjem času množijo slučajji, da nevojaško prebivalstvo ne naznanja takoj pristojni oblasti, ako je ubežal kak vojni vjetnik, se strogo naroča, da mora vsak, kdor ima pri delu zaposlene vojne vjetnike, takoj naznaniti, ako je kak vojni vjetnik zapustil delo in pobegnul. Vojnim vjetnikom dajati obleko, živila, denar, ali jim dajati na drug način potulo, da lažje pobegnejo, je prepovedano pod zelo ostrimi kaznimi. Istotako je strogo prepovedano jemati pod streho vojne vjetnike, ki so pobegnili.

Zakaj imajo vlaki tako velike zamude? Ljudje nas povprašujejo, kaj je vzrok, da imajo zadnji čas posebno dunajski vlaki tako velike zamude (po 1 do 5 ur). Na merodajnem mestu se nam je reklo, da je to. zamud kriva pošta, katera ima sedaj radi zmanjšanja poštnih vlakov in ogromnega prometa k praznikom toliko opravka, da je popolnoma nemogoče, to delo zmagati v določenem roku. Zamude se pove-

čajo od postaje do postaje, kjer se naklada in odklada pošta.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru naznanja cenjenemu občinstvu, da ostane blagajna od 23. do 31. decembra radi sklepanja računov zaprta, pač pa se tudi v tem času sprejemajo se prijave na vojno posojilo. — Načelnstvo.

Cenjenim naročnikom naznanjamo, da bomo prihodnji številki priložili položnice, s katerimi bodo lahko plačali naročnino naprej. — Prosimo, da se razvije sedaj močna agitacija za nove naročnike na naš list. Naj res ne bo več nobene slovenske hiše brez »Slov. Gospodara.« V mnogih župnijah bi lahko bilo še enkrat toliko naročnikov, kakor jih je. »Slov. Gosp.« je sedaj neobhodno potreben ne samo kot zvest poročevalec doma in vseh večjih dogodkov na bojiščih in po svetu, ampak posebno kot svetovalec in vseh gospodarskih zadevah. Hiša ki nima »Slov. Gosp.« si sama dela škodo, za to pa se enkrat, agitirajte za naš list in razširjajte ga!

Gospodarske novice.

Proti vinskemu davku. V zadnji seji Kmetijske družbe se je razpravljalo tudi o novem vinskem davku. Deželni odbornik dr. Verstovšek je počal udom centralnega odbora, ki niso bili še nikakor poučeni o nameri deželnega odbora, vsa pojasnila in predlaga, da se Kmetijska družba brzojavno obrne s protestom na ministrskega predsednika in ga prosi, da vlada ne predloži sklep deželnega odbora najvišji potrditvi. Predlog se je sprejel soglasno.

Boj proti obdačenju domace pijače. Deželni odbornik dr. Verstovšek vodi po naročilu vodstva S. K. Z. nevstrašno boj proti nameravanemu vinskemu davku. V zadnji seji dež. odbora se je že četrtočas razpravljalo o tem predmetu. Ker je postavljeni predlog že predložen vladi in se je bati da bi ga vlada vkljub ugovorom slovenskih poslancev le potrdila, trudi se dr. Verstovšek že sedaj, da do-seže za vinogradnike kolikor mogoče večje ugodnosti. Na njegovo neprestano dreganje se je odločil deželni odbor, da se vinogradnikom dovolijo ugodnosti glede domače pijače. Hotelo se je že tudi v tej zadevi sklepati in ker je bilo malo upanja, da bi se zagotovili veliki vspehi, je dr. Verstovšek razumel zadevo tako obrniti, da naj pred sklepanjem deželnega odbora posebni odsek izreče svoje mnenje. Dr. Verstovšek je sam predlagal sestavo tega odseka. Posvetovanje odseka se vrši dne 21. t. m. pod vodstvom ekselence grofa Attemsa. Povabljeni bodo na to posvetovanje dež. odbornik dr. pl. Kaan kot finančni referent, ekselence grof Franc Attems, pl. Kodoltsch, župan Or-nig, župan Reitter, dekan Ozmec, posl. Roskar, dr. Korošec, dr. Verstovšek, poslanec Schweiger, Huber in Hagenhofer.

Na Božič se sme zavživati meso. Ker je letos Božič padel ravno na brezmesni dan, je cesarska namestinja dovolila, da se sme ta dan meso uživati.

Oddaja surove svinjske masti. Odredba zaradi oddaje surove svinjske masti, oziroma špeha, je stopila v veljavo. Vsakdo je torej zavezan, kadar kolje, to naznaniti svojemu občinskemu predstojniku in mu povedati, koliko znaša teža mrtve osnažene (tirobo) naznaniti svojemu občinskemu predstojniku in mu tem predpiše, koliko masti mora oddati in sicer je določeno: pri teži mrtve osnažene svinje do 60 kg 1½ kg masti, od 60 do 100 kg 2 kg masti, od 100 do 150 kg 4 kg masti, nad 150 kg 7 kg masti. V teku osmih dneh mora oddati predpisano mast, oziroma špeh, o-nemu možu, ki je za tamošnjo občino določen, da prevzema mast. Mast se mora takoj izplačati v gotovini po 7 K 80 v za 1 kg teže. Kdor bi ne izpolnil te obveznosti, bo kaznovan z denarno globo 5000 K ali 6 meseci zapore. Obrtnikom se lahko odtegne obrtna opravičenost za vedno ali za gotov čas.

Vojaštvo ni upravičeno nakupovati živila. Iz Ljutomera se nam poroča: V Banovcih je nek nadporočnik 97. pešpolka nakupoval živila za častniško mizo v Veržeju. Posestnica A. St. mu je prodala 130 kg pšenice, ker so vojaki pravili, da se bodo živila s silo rekvirirala, ako jih vojaštvu prostovoljno ne prodajo. Ker je pšenice brez oblastvenega dovoljenja prodala, je bila od okrajnega sodišča v Ljutome-ru obsojena na 3 dni zapore in 100 K globe. Iz tega sledi, da je vsaka prodaja zaseženih živil, kakor žita, moke, fižola itd. dovoljena samo nakupovalcem žitno-prometnega zavoda. Ako vojaki taka živila nakupujejo in če se morda grozijo celo s prisilnim rekviriranjem, naj se jih takoj naznani na vojno minist-rstvo in državno pravdnštvo, ker vojaki za naku-povanje niso upravičeni.

Navijanje cen? Prijatelj lista nam piše: Nedavno je v mariborski okolici nakupoval vojak teleta za vojaštvo. Kupil je teleta tudi od dveh kmetov v Ho-

tuji vasi po 3 K žive teže, torej za nekaj grošev čez takrat veljavne najvišje cene. Oba kmeta Fr. S. in A. G. sta se morala pred okrajnim sodiščem v Mariboru zagovarjati zaradi navijanja cen. Vojaški nakupovalec je kot pričr pod prisego izpovedal, da je imela vojaška uprava pri teh dveh teletih skupaj 100 K 60 v čistega dobička; pri vsakem mesarju v Mariboru bi namreč morala plačati takrat najmanj 5 K 60 v za 1 kg teletine, njo pa je stal 1 kg po odbitku vseh stroškov samo 3 K 48 v. Zraven tega se je telečja koža drago prodala. Oba kmeta sta kljub temu bila obsojena na 35 K, oziroma na 25 K globo in okrožno sodišče je vsakemu zvišalo globo na 50 K. — Nauk: Ne prodaj nikdar, tudi vojaštvu ne, ničesar nad najvišjo ceno, ako ne moreš dokazati višjih lastnih pridelovalnih stroškov! Kaznovan boš, tudi če je imel kupec dobiček. — Ta slučaj pa kaže tudi, kako dobičke imajo mesarji, dočim pade jeza zaradi draginje po večini samo na kmeta.

Prevžitkarji in rekviriranje žita. Vpraša se nas: Ali se žito, ki ga imajo prevžitkarji, pri rekviriranju vpoštevata ali ne. Ali si smem obdržati svojih pet mernikov pšenice in pet mernikov koruze, ki je imam pri svojem sinu izgovorjene? Odgovor: Vprašali smo na merodajnem mestu in reklo se nam je, da si ne sme prevžitkar obdržati več žita, kakor je za eno osebo predpisano. Ako je n. pr. prevžitkar na lastni hrani, si sme od vsega zrnja obdržati samo 80 kg, ostalo pa mora proti uradno določeni ceni oddati. Ako pa ima hrano pri svojem sinu ali kakem drugem sorodniku, pa mora vse žito, ki ima izgovorjeno, oddati vojno-žitno-prometnemu uradu, ki mu plača uradno določeno ceno. Drugače je, ako posestnik, pri katerem ima prevžitek, nima dovolj lastnega žita za prehrano družine. V tem slučaju lahko prevžitkar proti dogovorjeni odškodnini prepusti svoje žito posestniku.

Najvišje cene za vžigalice. Finančno ministrstvo je z odredbo z dne 18. septembra 1916, dr. z. št. 311, določilo za nadrobno prodajo vžigalice sledeče najvišje cene: Za navadno škatljico „švedskih“ vžigalic, v kateri ni več kot 60 vžigalic, 6 v; za škatljico „Mikado št. 56“, v kateri ni več kakor 120 vžigalic, 10 v; žveplenke, v malih papirnatih zavojčkih, v katerih ni več kot 90 vžigalic, 7 v; za iste vžigalice v velikih papirnatih zavojčkih „št. 65“, v katerih ni več kot 180 vžigalic, 10 v. Po § 3 omenjene odredbe so osebe, ki vžigalice na drobno prodajajo, postavno obvezane, da imajo te najvišje cene v svoji prodajalni javno in na vidnem prostoru nabite. Po ministrski odredbi se prestopki te odredbe kaznujejo z denarno globo od 4 do 1000 K. — Predpisani cenilniki se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Komad stane 5 v.

Nakup vina. Štajerska deželna vzorna vinska klet kupi večje množine starega in novega vina. Ponudbe z vzorci se naj pošljejo do dne 30. decembra na deželno vinsko klet v Eggenbergu pri Gradcu.

Veliko pomanjkanje petroleja na deželi. Na kmetih se je pojavilo veliko pomanjkanje petroleja, ker ga mali trgovci ne dobijo ali pa v zelo malih množinah. Naj bi politične oblasti uredile tudi promet s petroljem tako, da bi ga kmetstvo ljudstvo vsaj za silo dobilo. — Star mož iz Slovenskih goric nam piše: Prišli so se mi vzbujati spomini na zlate stare čase, ko smo s trskami svetili in so predice od dolgih zimskih večerih prepevale stare narodne pesmi. Na deželi smo namreč začeli svetiti s trskami, ker nam primanjkuje petroleja. — S Pohorja nam poroča prijatelj, da so začeli ponekod zopet izdelovati domače sveče iz ovčjega loja.

Preskrba s petrolejem. Ker proizvajala Galicija manj petroleja nego navadno in moramo deliti te male svoje zaloge z zavezniki, so se pojavile težave v preskrbovanju s petrolejem. Da se tem težavam po možnosti odpomore, je dunajski vlada naredbenim potom ustanovila petrolejno centralo (osrednji urad za razdeljevanje petroleja) na Dunaju, L., Teinfaltstrasse 1, v obliki družbe z omejeno zavezo. Vodstvo centrale bo poverjeno odboru, čegar člani imenuje trgovinsko ministrstvo iz vrst zastopnikov čistilnic. Centrala je pod državnim nadzorstvom ter deluje po navodilih trgovinskega ministrstva. Njej je izročeno razdeljevanje petroleja iz čistilnic do nadrobne prodaje. Njene odredbe imajo polno moč ter jih izvršuje politična oblast, katera kaznuje tudi tozadevne prestopke. Centrala more v slučaju potrebe brezpogojno razpolagati z vsemi zalogami petroleja, kjer jih najde. O načinu nadrobne razdelitve petroleja v posameznih deželah morajo sklepati deželne politične oblasti in izdati potrebne odredbe (uvesti nakaznice, prodajo po okrajih itd.). Trgovinsko ministrstvo sestavi še poseben petrolejni svet, v katerem bodo zastopani prodajalci in kupovalci. V kratkem torej utezne biti tudi petrolej na karté.

Pomanjkanje tobaka bo trajalo baže do konca januarja prihodnjega leta. Tudi za božične praznike menda ni pričakovati, da bi tobakarne dobile kaj več tobaka v razprodajo, kajti tudi za tiste dni velja to pravilo, da najprej morajo biti preskrbljeni vojaki na fronti. Proti koncu januarja se dajo izdelki letošnje letine v izdelavo in potem pridejo večje množine v razprodajo in začetkom februarja bodo tobakarne zopet obilnejše preskrbljene. Tako vsaj hočejo

vedeti poučeni ljudje. Do februarja torej se bodo še morali ubogi kadilci mazati s tisto mastjo, ki se ji pravi potrpljenje. — Dunajski list „Zeit“ pa poroča, da je finančno ministrstvo odredilo, da pride za božične praznike med vojaške in civilne kadilce malo več tobačnih izdelkov, posebno smodk in cigaret. — Vojaški kadilci bodo dobili za 1 dan 10 cigaret ali 1 zavojček navadnega tobaka.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu je bilo v pretekli dobi popraševanje po tujem hmelju zelo živahno. Tujega hmelja se je pokupilo oziroma poprodalo 150 stotov po 50 kg. Cena za štajerski hmelj se je gibala med 110–125 K za 50 kg.

Vporaba kave omejena. Da se po možnosti stedi z zalogami kave, je vlada odredila, da se do 20. januarja 1917 podaljša vejavnost kavinih kart, ki so bile prvotno veljavne do 23. decembra 1916. Nadalje je določeno, da smejo prodajati kavo po kavarnah in gostilnah samo od 5. do 10. ure predpoldne in od 8. do 10. ure zvečer.

Razne novice.

Velikega divjega merjasca je ustrelil dne 14. t. m. grof Wurmbrandov lovec Alojzij Vesenjak v gozdovih pri Središču. Merjasec je dolg 2 m in 15 cm ter tehtal 198 kg. Vesenjak je ustrelil letos že 2 taka merjasca. Redek lovski plen so v Središču razpostavili na ogled. Ob tej priliki se je nabralo za Rač križ 100 K.

Obešen je bil dne 18. decembra v Gradcu Aleksander Zekič, župan iz Vigdorja v Bosni, ker je deloval proti naši državi ter je podpiral velesrbsko gibanje.

Glavna mesta, ki smo jih že zasedli. V sedanjih svetovni vojski so naše armade zasedle že sledeča glavna mesta: Bruselj v Belgiji, zavzeto dne 20. avgusta 1914; Varšava na Poljskem, dne 5. avgusta 1915; Belgrad v Srbiji, dne 9. oktobra 1915; Cetinje v Črnigori, dne 14. januarja 1916; Drač v Albaniji, dne 27. februarja 1916; Bukarešta v Rumuniji, dne 6. dec. 1916.

Zmagovalec pri Aspernu na smrtni postelji. Ko je nadvojvoda Karol, slavni zmagovalec v bitki pri Aspernu (21. in 22. majnika 1809), dne 26. aprila 1847 nevarno zbolel, je bila njegova prva skrb, da se temeljito pripravi na svoj zadnji in najvažnejši boj. Po sv. zakramentih za umirajočce se je hotel naitesneje združiti s svojim Gospodom in Bogom, ki je nekdanj vodil njegove bitke, da bi tako tudi v zadnji in težki borbi gotovo zmagal. Že lela poprej je večkrat resno naročal svojemu spovedniku Viljemu Sedlaček, naj ga pravočasno opomni in s sv. zakramenti pripravi na pot v večnost, če mu božje usmiljenje da kaj časa za pripravo. „Nikar mi, precastiti gospod, ne zakrivajte, ko se mi bo blžala zadnja ura, ki jo drugi dostikrat prej spoznajo, kot bolnik“, tako je govoril stari bojovnik čisto, ko se je še veselil popolnega zdravlja. „Le odkrito povejte!“ je še pristavil navadno šaljivo. „Pokonci, stari vojak! Čas je, da odrineš!“ A takih opominov ni bilo treba, kajti skrb za dušo je opominjala sama dobrega nadvojvoda. Z veliko pobožnostjo je prejel svete zakramente in je potem razprostrl svoje roke po ljubljenskih otrocih, hoteč jih v svoji nežni ljubezni še enkrat blagosloviti. Toda le nadvojvoda Ferdinand je prihitel še o pravem času k umirajočemu očetu, ki je dvignil svoje roke, da ga blagoslovi, a blagoslovilo ga je le še njegovo srce. Ob 4. uri zjutraj je bil smrtni boj končan. Kako krasen zgled, kako je treba skrbeti za dušo, je dal ta neustrašeni vojskovodja našim dobrim vojakom, višjim in nižjim, ki se tako pogumno vojskujejo za Boga, cesarja in za domovino!

Dopisi.

Maribor. Okrajno glavarstvo je določilo za na dom postavljeno neposneto mleko najvišjo ceno 40 v za liter. Za oddajo mleka pri pridelovalcih in za zbiralnice mleka po občinah pa je najvišja cena za neposneto mleko 36 v za liter.

St. Peter niže Maribora. Dekliška Marijina družba priredi na Štefanovo popoldne po večernicah slavnost na čast naši novi cesarici Citi. Dekleta nastopijo v dveh gledaliških igrach. Vabijo se domačini in sosede.

Spodnja Sv. Kungota. V soboto, dne 16. dec., je po dolgi mučni bolezni umrl posestnik in vrl naš pristaš Franc Grandošek. Rajni je bil pri vseh volitvah na naši strani in je svoje otroke vzgojil v krščanskem in slovenskem duhu. Svetila vrlému obmejnemu Slovencu večna luč!

Lučane. Že tretjo zimo je moj mož na fronti. Zdrav še sicer je, ker ga čuva Marija, a doma pa vendar težko shajamo brez mož. Dasi ravno imamo preobilo dela, vendar vzgojujemo svoje otroke po lepi krščanski navadi v strahu božjem in v slovenskem duhu. Ko bodo možje po srečno končani vojski prišli domov, bodo veselili nas in svojih nežnih otrok. K Božiču pa bomo vsi prosili za skorajšnji in toližajeni mir. — Slovenka v Lučanah.

St. Ilj v Slov. gor. V Gradcu je na operaciji dne 18. decembra umrla Marija Smirmaal, roj. Reiter, gostilničarka-vdova pri „Murhofu“ v Selnici ob Muri. Rajna je bila sestra župana Josipa Reiter v

Ceršaku Truplo rajne so prepeljali v St. Ilj, kjer je pokopano na domače pokopališče. Svetila pokojnici večna luč!

Sv. Jurij v Slov. gor. Tukaj je umrla Marija Kraner, mati č. g. Vinko Kranerja, kaplana pri Sv. Petru pri Radgoni. Rajna je bila daleč na okrog znana kot vrla in poštena slovenska mati in gospodinja. Svetila ji večna luč!

Marija Snežna na Velki. Dne 12. dec. se je tukaj zgodila velika nesreča. Žena Genofeva Spindler je šla v hlev molzt kravo. Opazila je, da se je telica odvezala. Ker so bila vrata odprta, jo je telica vlekla daleč na njivo in grozno poškodovala. Sosede so jo našli vso krvavo. Gospod župnik so nesrečnico sprevideli. Dne 13. decembra po noči je vsled prevelikih poškodb umrla. Rajna zapuša moža-črnovojnika v Celovcu in tri male otročice. Njen brat Franc Kocbek je lansko leto na ruskem bojišču padel. N. p. v m.!

Sv. Trojica v Slov. gor. Vrla žena-trgovka Terezija Čauš je po dolgi hudi bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, odpotovala v boljšo domovino dne 10. decembra, ob pol petih popoldne. Rajna je v svoji trgovni prodajala „Slov. Gospodarija“ in „Stražo.“ Svetila ji večna luč!

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 26. nov. je oblačal zlato poroko Matija Majhenič in njegova žena rojena Ploj. Slavnost se je izvršila le v domačem krogu na Oseku. Slavljenec deluje že celo vrsto let kot občinski tajnik. Zato se splošno želi, da bi Vsegamogočni ohranil zlatoporočenca čvrsta in zdrava!

Sv. Anton v Slov. gor. Pred kratkim so se tudi naši zvonovi ločili od nas. Vzeli so nam iz stolpa župne cerkve tri, iz kapelic po vaseh pet zvonov. Pri cerkvi ostaneta še dva. Cerkveni zvonovi so bili novi iz leta 1913. Najtežje smo se ločili od velikega zvana, ki je tehtal okoli 25 meterskih stotov in je bil posvečen farnemu patronu z napisom: „Sv. Anton, naš farni patron, vabi Slovence na lepi grič Slovenskih goric.“ Žalostno se je te dni ločil od nas in o tožno je ječal, ko so ga s kladivi razbijali, ker razklati so ga morali na več delov. Ne bo se več razlegal njegov lepi glas po ljubkih gričih naših krasnih Slovenskih goric, kateri nas je ob nedeljah in praznikih vabil k službi božji. Pa spominjali se bomo vedno našega velikega zvana in zvesti bomo ostali njegovemu nekdanjemu klicu — prosili bomo tem srčneje in gorečnejše, da bi nam Vsemogočni prikrajšal dni bridke izkušnje ter nam podelil kmalu ljubi, tako srčno željeni mir.

Sv. Jurij na Ščavnici. Dne 16. nov. je pogorela v Sovjaku viničarija gospe Marije Zelenko iz Blaguša z vso premičnino vred do tal. Škoda znaša nad 3000 K. Posestnica ni bila zavarovana. Zažgali so šolarji s smodnikom.

Središče. Na praznik sv. Stefana, dne 26. t. m., ima popoldne po večernicah Slovensko katoliško izobraževalno društvo z mladinskim odsekom Orla in Dekliško Zvezo v prostorih v. l. g. župnika J. Lončariča občni zbor. Dobro volje je treba, pa najdemo tudi v sedanjih težavnih razmerah čas, da lahko še nekaj storimo tudi za svojo izobrazbo. Pridite v obilnem številu!

Središče. Ker se ni več pojavil nobeden slučaj kužne živinske bolezni v naši okolici, so odslej naprej zopet dovoljeni svinjski sejni na tukajšnjem se-mišču. Prvi svinjski sejm je bil dne 19. dec.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Umrl je dne 1. dec. Jožef Čatovič, star 92 let. Pogreb je bil dne 3. t. m. Naj mu bo zemljica lahka!

Ornagora pri Ptuj. Kruta smrt je po dolgi in mučni bolezni vzela dobro krščansko mater Elizabeto Sirec, kmetico na Slapah, v starosti 55 let. Rajna je bila mati č. g. Jankota Sirec, župnika v Stoprah. Pogreb je vodil ob spremstvu dveh č. gg. njen sin. Naj blaga mati uživa zasluženo plačilo!

St. Lovrenc nad Mariborom. Dne 1. decembra je po mučni bolezni umrl 72letni Anton Paulč, bivši veleposestnik na Rotenbergu. Rani je bil zaveden naš pristaš. Svetila mu večna luč!

Stopree pri Rogatcu. Tatovi, ki krađejo okoli Rogatca, so dne 14. t. m. obiskali tudi naš kraj. Izbrali so si zelo viharno noč, da se noben ropot ni slišal. Najprej so se lotili Drogenikove trgovine, katero so oplenili, v župnijski kleti so si postregli z butelj-kami, pobrali na pošti mnogo obleke in denarja; a tukaj so bili potem prepodeni od mož, ki so jih zasledovali s puškami. Nato so še pokradli pri kmetu Jernejšku meso, klobase, obleko v vrednosti do 400 K. Tako obloženi so potem odšli nazaj proti Hrvatskem. Ljudstvo je radi teh tatvin razburjeno, posebno ker so v večini hiš doma same ženske.

Dramlje. Najstarejši gospodar v župniji Hazman je umrl dne 19. novembra. Dijakom je bil zelo dober. Bog mu povrni!

Dobrna. Gdč. Levstik je v imenu svojega razreda podpisala 100 K vojnega posojila, katero svoto je nabrala med raznimi dobrotniki. Ta denar se obrne pozneje v prid šolarske kuhinje. Goto posnemajna vredno!

Polzela. Umrl je dne 15. t. m. g. Pavel Kramer, trgovski sotrudnik, v 26. letu svoje starosti. V lepi Savinjski dolini se je rajni učil, in ostal njej zvest do konca svojega življenja, tako jo je ljubil! In sedaj spiš, dragi Pavle, v senci lepe gore Oljke! Mlad in poln naš si moral tako naglo ta svet zapustiti. Kako žaluje tvoja mati, kako te je prosila za

slavo se jedne besede in jednega pogleda, a tvoje uho je bilo gluho, ni slišalo njenih srčnih prošelj; tvoje oko je bilo zaprto, ni videlo njenih obilnih solz. A ti kličeš iz groba: Ne tožite za menoj saj nihče ne ve, kaj se sme življenju verovati, ne jokajte za menoj, temveč spominjajte se me v tilih večernih urah v molitvi!

Sv. Jedert nad Laškim. Odpejali so tudi nam ravno na žalostni dan cesarjeve smrti dva zvonca župnijske in dva podružne cerkve v skupni teži 2298 kg. Bili so ti zvonovi vlti v letih 1726 (posvečen sv. Magdalen), 1751 (Mariji), 1850 (Mariji), 1870 (sveti Jederti). Najstarejši je torej imel 190, najmlajši 46 let. Zadnjega mrliča so spremili h grobu 78letnega Franca Kandolf. Za slovo so si še zvonili vsi skupaj, a potem se štirje ločili ter okrašeni s cveticami in vencami med solzami navzočih odrinili na postajo v Laško. Mir ljudem na zemlji so oznanjali tolikokrat s stolpa, naj zdaj pospešijo konec krvavih dni! — Ostali trije zvonovi so kot prvemu zapeli žalostinko rajnemu vladarju.

Loka ob Savi. Po tridnapolnem 91letnem življenju je zaspal dne 9. t. m. samski Luka Noroglav pri svojem pranečaku v Breznu ob Dravi. Vedno nam je bil vzgled in vzor deviške sramežljivosti, srčne pobožnosti, največje treznosti, tihe zadovoljnosti, ljubeznive postrežljivosti, pred vsem pa redek vzgled neumorne delavnosti do konca: delal je še dne 1. t. m. Kot krušni oče in vzreditelj duhovnika se priporoča znanim č. gg. v blag spomin pri oltarju. Bog mu boji plačnik!

Globoko pri Brežicah. Dne 15. decembra je umrl Franc Urek, posestnik in počaščelnik posojilnice. N. p. v m.!

Polnočnice. Glede polnočnice je izdal prečastiti Lavantinski ordinarijat sledečo okrožnico: Ako bi se z ozirom na težaven vojni čas v kateri župniji radi polnočnice pojavile velike težave ali bi se bilo bati kakih nedostatkosti, je vlč. župnijskim načelnikom na prosto dano, da po svojem prevdanku določijo, ali se tokrat vrši polnočnica ali ne.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 21. dec.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 20. decembra.

Uradno se razglša:

Vzhodno bojišče.

Proti našim postojankam na ozemlju Meste-Canevci so Rusi včeraj ponovili svoje huđe napade, ki so pa bili odbiti, pri čemur je imel sovražnik velike izgube.

Na ostalih frontah nobenih bistvenih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Položaj se ni spremenil.

Balkansko bojišče.

Nobene spremembe.

Nomestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer podmaršal.

Novega ministrstva še ni

Dr. pl. Spitzmüller še do danes ni sestavil novega ministrstva.

Dve sovražni ladji se potopili.

V Adriji je dne 13. t. m. zadela sovražna ladja na mino in se je s celo posadko vred potopila. Z ladjo vred se je potopil tudi generalni poročnik Oreste Bandini, vrhovni poveljnik italijanske armade v Albaniji.

Severozahodno od Lizbone pa je naš P-čoln potopil sovražno linijsko ladjo. Po došlih poročilih je to francoska linijska ladja „Suffren“, ki se je potopila s celo posadko vred.

Francoski ministrski predsednik o mirovni ponudbi.

Iz Pariza se dne 19. dec. poroča: Ministrski predsednik Briand je imel v francoski zbornici govor, v katerem je povdarjal glede mirovne ponudbe osrednjih držav, da ta nemški manever ne bo nikogar prevaral. „Jutri (20. dec.) se bo osrednjim državam izročil skupni odgovor, v katerem se bo povdarjalo, da se njih mirovne ponudbe ne more smatrati za resno. Glede na zadnji govor nemškega kancelarja je Briand povdarjal, da so osrednje države v zadnjih vzdihljivih ter da je mirovna ponudba zadnje mamilo, ki ga Nemčija poskuša, kajti vojska je bila pri Nemcih sklenjena že pred 40 leti. Nemčija bo pri bodočih rodovih nosila odgovornost za izbruh vojske. Odgovor, ki ga bomo dali na mirovno ponudbo, bo vreden naših hrabrih vojakov in zaveznikov.“

Lloyd George o naši mirovni ponudbi.

Za dne 19. decembra je bila napovedana izjava angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea v angleški spodnji zbornici o naši ponudbi mirovni pogodbi. Njegove izjave se je pričakovalo z največjo pozornostjo. Lloyd George, ki je bil v zbornici sprejet s ploskanjem, je izjavil: Naš odgovor na nemške predloge bo izdan v popolnem sporazumu z našimi zavezniki. Vsakdo, ki hoče vojsko lahkomišelnost nadaljevati, bi si naložil krivdo tega zločina na svojo dušo. Kdor pa bi borbo opustil, ne da bi dosegel svoj cilj, bi sam osebno prevzel krivdo za ta korak. Ako bi sprejeli predloge nemškega državnega kancelarja, bi to pomenilo, da smo svoje glave vtuknili v zaujko, ob katero je privezana vrh. Brez zadoščenja je mir nemogoč.

Tudi italijanski zunanji minister govori.

Laški zunanji minister Sonino je dne 19. t. m. v zbornici o mirovni ponudbi govoril:

Iz ozira na javno korist in na zavezniške vloge ne morem ničesar reči o besedilu odgovora, ki ga bomo dali na korak četirih sovražnih držav. Odgovor bomo objavili, kakor hitro ga dogovorimo. Mi vsi želimo miru, trajnega miru, ki pa je mogoč samo, ako se ohrani ravnotežje, kar se da doseči, da se varuje narodnostno načelo, določila mednarodnega prava, kakor tudi človečanske pravice in omika.

Iz izjav Lloyd Georgea in Sonina je razvidno, da bo sporazum odgovoril na našo mirovno ponudbo. Kako bo odgovoril, danes ne moremo soditi, kajti odgovor lahko drugače izpade, kakor sedaj namigavajo različni ministrski predsedniki.

Četverospozrazum bo baje izročil svoj odgovor v soboto ali nedeljo.

Bolgari zasedli Babadah.

Bolgarska konjenica je dne 18. decembra vkorakala v mesto Babadah (leži samo 35 km od južne ruske meje) v Dobruči. Rusi zažigajo na svojem bregu rumunske vasi.

Listnica uredništva.

Topičičica: Vprašajte in pritožite se na okrajno glavarstvo. Mogoče je, da je okr. glavarstvo dalo trg-vecem naročilo, taj dajo na sladkorcu oziroma krušču karto s mo gotovo množico sladkorja ali moka. Gotovo pa je, da, ako ima trgovec dovolj blaga, vam mora dati toliko kg sladkorja in toliko moka, kolikor imate kart. — **Slovenskim vojakom** na fronti in v zaledju, ki so nam zorec poslali veliko števil božičnih in novoletnih čestitk, se iskreno zahvaljujemo in jim želimo istotako radostipolne božične praznike in srečno novo leto! — **Ivan Gomišček**, Brok na Litvi: „Slovenski šadjar“ ne liha v naši tiskarni, ampak v Ljubljani. Je izboren list in vam ga to lo pripravimo — **Sv. Bolfoak:** Kotel je njena zasebna last, radi tega se morate radi odkodniti s gostinstvom poprej pogoditi. P. etirane odlik dejne seveda ne sme računati. — **Zrt-e** za domovino so tokrat izostale, ker nam je zmanjkalo prostora. Prihodimo v noveletni številki. — **Zena iz Ploderšnice:** Ako dobite premalo podpore naročite po občini novo prošnjo na okrajno preskrbovalno komisijo. Ako pa bi to nič ne izdalo, se obrnite s pritožbo na pomožni odbor za družine vpošklicanih pri cesarški namestnji v Gradcu. — **Prijatelje lista** prosimo, naj iz ljubezni do dobre stvari poskrbijo, da bo z novim letom zahajal naš list v vsako hišo. Kdor nam priloži vsaj 10 novih naročnikov, naj javi to uredništvu, da ga priobči na odličnem mestu. Na nože, na plan, prijatelji vsi!

Išče se

viničar

s štirimi delavskimi močmi. Naslov: Bregar, Maribor, Gosp. ulica 16. 818

Nakup vina

za
deželno vzorno klet v Eggenbergu pri Gradcu.

Deželna vzorna klet Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem potrebuje za javne bolnišnice in dobrodelne zavode večjih množin starega in novega vina, belega in rdečega, štajerskega izdelka.

Štajerske vinogradnike se torej prijazno vabi, da pod navedbo imena in stanovanja prodajalca, kakor tudi navedbo množine, vrste in cene vina pošljejo svoje ponudbe čimprej na deželno vzorno vinsko klet v Eggenbergu pri Gradcu.

Od vsake vrste vina, ki je na prodaj, se naj pošlje vzorec (okoli 1/4 l) po pošti franco na deželno vzorno vinsko klet v Eggenbergu pri Gradcu in sicer v času od 27. do 30. decembra 1916.

Steklenice z vzorci se naj opremijo z listki, na katerih je natančno označena vrsta in množina vina ter ime posestnika. Ako kdo hoče, se mu od tu dopošljejo zahojčki za pošiljanje vzorcev.

Došle ponudbe in vzorci se bodo po strokovni komisiji natančno preiskali in določile primerne cene, ki odgovarjajo sedanjim pridelovalnim razmeram. 817

Stare cape in cunje

kupnje po visokih cenah, vsako množino. Janko Artman, Št. Jur ob juž. železnici. 754

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spominke.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru

r. z. z. n. z.

obrestuje od 1. januarja 1917 naprej do preklica

navadne hranilne vloge po 4%,

vloge proti trimesečni odpovedi pa po 4 1/4%.

Maribor, 27. novembra 1916.

Načelnstvo.

+

Hranilnica in posojilnica v Globokem pri Brežicah, Štajersko, r. z. z. n. z. naznanja vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je njen mnogoletni in zaslužni načelnikov namestnik gospod

Franc Urek,

posestnik v Globokem h. št. 7,

v petek dne 15. nov. 1916 po kratki, a mučen bolezn, previden s sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspal.

Telesni ostanki dragega pokojnika so se izročili v nedeljo dne 17. t. m. v Pitecah materi zemlji Blagega pokojnika se priporoča v molitev in blag spomin.

Franc Kene

načelnik,

Blaž Tominc

tajnik

820

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja in častno spretnost povodom smrti iskreno ljubljene, nepozabljivega nam sina, br. ta in strica gospoda

Pavla Kramer

izrekamo tem potom vsem najprisrčnejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo preč. gosp. župnikom Jodl in Slavec, ki je v kljub slabemu potu prihitel, da spremi pokojnika na zadnji poti. Našo iskreno zahvalo blag. gosp. Žiganu, ki je tako očetovsko skrbel za dragega nam rajnega ves čas njegovega bivanja pri njem in mu preskrbel tako časten pogreb. Srčna hvala domačemu učitelstvu, ki se je korporativno udeležilo pogreba. Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so spremili blagopojnika k zadnjemu počitku. Bog povrni vsem!

V Trbovljah, dne 20. dec. 1916

Zalujoča rodbina Kramer.

819